

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/95/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114235777
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Degmová Pospíšilová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1114235777.3

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a sudcov JUDr. Valérie Kleinovej a JUDr. Anny Kašajovej v právnej veci žalobcov: X. Š. P., F. XX.XX.XXXX, X. I. P., F. XX.XX.XXXX, X. E. P., F. XX.XX.XXXX, X. H. P., F. XX.XX.XXXX, všetci trvale bytom H. XXX, H. T., všetci zastúpení: I. P. D., D. E. J..S..Z., J. J.C. Š. X, T., O.: XX XXX XXX proti žalovanej: P. H.Z., I..J.. R. O. G., J. J.C. Š. XX, T., O.: XX XXX XXX, zastúpená: I. P.Á. A. B. J..S..Z., J. J. S. XXX, C. J., O.: XX XXX XXX o ochranu osobnosti a zaplatenie nemajetkovej ujmy, o späťvzatie odvolania proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 03. februára 2022 č. k. 15C 218/2014-412 takto

rozhodol:

Odvolačný súd odvolacie konanie **z a s t a v u j e**.

Žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 10.000 eur do troch dní od jeho právoplatnosti, žalobkyni 2/ sumu 10.000 eur do troch dní od jeho právoplatnosti, žalobcovi 3/ sumu 10.000 eur do troch dní od jeho právoplatnosti a žalobcovi 4/ taktiež sumu 10.000 eur do troch dní od jeho právoplatnosti, vo zvyšku žalobu zamietol, žalobcom 1/ až 4/ priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike prostredníctvom Okresného súdu Bratislava I súdny poplatok za podanú žalobu vo výške 1.266 eur do troch dní od jeho právoplatnosti.

2. Vychádzal zo žaloby, ktorou sa žalobcovia domáhali voči žalovanej zaplatenia každému žalobcovi samostatne sumy 50.000,- eur a náhrady trov konania titulom náhrady im vzniknutej nemajetkovej ujmy v súlade s ustanovením § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), odôvodnenej tým, že dňa XX.X.XXXX v čase približne o XX.XX U.. došlo na ceste XX/XXX R. P. X,X R. J. Z. H. T. na S. k dopravnej nehode, keď vodič motorového vozidla zn. T. XXXD B., L.: H. - XXXBX A. Q., F.. XX.X.XXXX, bytom H. XX, H. T. neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky, v dôsledku čoho prešiel s vozidlom vpravo mimo vozovku, následne šikmo cez vozovku prešiel s vozidlom vľavo mimo vozovku, kde sa s vozidlom prevrátil a pod strmým svahom zostal stáť na ľavom boku vozidla, čím spôsobil spolujazdcovi E. P., F.. XX.X.XXXX, T. H. XXX, H. T. mnohopočetné zranenia, ktorým na mieste dopravnej nehody podľahol. Vznik úrazu bol riadne nahlásený žalovanej ako príslušnému poisťovateľovi. Na základe uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Považskej Bystrici zo dňa 23.3.2014, ČVS: ORP-171/1 -VYS-PB-2014 o začatí trestného stíhania bolo protiprávne konanie vodiča A.. Q. kvalifikované ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „TZ“) v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa 5 157 ods. 1 a 2 písm. a) TZ, s poukazom na § 138 písm. h) TZ, v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 158 TZ.

3. Pasívnu legitímáciu žalovanej žalobcovia zdôvodnili tým, že podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoPZP.“) „Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Podľa druhej vety § 15 ods. 1 ZoPZP. „Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Žalobcovia sa domnievajú, že extenzívnym výkladom sa medzi škody na zdraví v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP zaraďuje aj nemajetková ujma, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody krytej povinným zmluvným poistením. Argumentáciu žalobcov potvrdzuje rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SD EÚ“) zo dňa 24.10.2013, sp. zn. C-22/12. V identifikovanom rozhodnutí SD EÚ judikoval, že „(...) poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“ V zmysle čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie judikatúra SD EÚ dvora zaväzuje slovenské súdy, ako aj ostatné štátne orgány. Právny názor Súdneho dvora vyslovený v predloženej rozhodnutí je preto nevyhnutné aplikovať aj na predmetné sporové konanie. Podľa správy zo Slovenskej kancelárie poisťovateľov bolo osobné motorové vozidlo zn. T. XXXD B., L.: H. - XXXBX poistené v čase dopravnej nehody, t.j. ku dňu 23.3.2014 poisťovateľom P. H.I., I..J.. R.O. O. G., (č. poistnej zmluvy XXXXXXXXXXXX), čím je dôvodne založená pasívna vecná legitímácia žalovaného.

4. Žalovaná so žalobou nesúhlasila, nakoľko sa nepovažovala za pasívne vecne legitimovanú v tomto konaní, čo zdôvodnila tým, že z hľadiska súčasne platnej vnútroštátnej legislatívy nie je možné subsumovať pod ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP, podľa ktorého poisťovateľ (žalovaná) poskytuje poistenému náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (podľa ust. 442-449 OZ), aj nároky nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ. Túto skutočnosť potvrdzujú početné rozsudky slovenských a českých súdov vrátane Uznesenia Ústavného súdu ČR č. III. ÚS 8/06 a rozhodnutia NS SR 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.04.2011, ktoré dodnes nebolo prekonané žiadnym rozhodnutím najvyššieho súdu. Zo smerníc EÚ zaoberajúcich sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami nevyplývajú bez ďalšieho nároky v rozsahu krytia aj nemajetkovej ujmy zo zákonného poistenia motorových vozidiel, a v tomto rozsahu smernice EÚ ani neboli transponované Slovenskou republikou do jej vnútroštátneho právneho poriadku. Túto skutočnosť potvrdila Slovenská republika vo svojom stanovisku vo veci „U.“, v konaní o prejudiálnej otázke o výklade komunitárneho práva (smerníc EÚ) pred Európskym súdnym dvorom, sp. zn. C-22/12, keď uviedla, že zámerom štátu nebolo zahrnúť do platného ZoPZP aj náhradu nemajetkovej ujmy uplatniteľnú pozostalými podľa § 11 a nasl. Obč. zák. a podľa jej názoru takáto povinnosť zahrnutia nemajetkovej ujmy do platného ZoPZP Slovenskej republiky ani zo samotných smerníc EÚ nevyplývala. Podľa názoru žalovaného, aj keby takýto rozsah poistného krytia smernice stanovili, smernice EÚ nie sú priamo aplikovateľné všeobecným súdom členského štátu EÚ na ukladanie práv a povinností fyzickým a právnickým osobám a keďže v takomto rozsahu do vnútroštátnych predpisov neboli transponované, nie je možné žalovaného zaviazat' k povinnosti, ktorá mu z vnútroštátneho právneho predpisu nevyplývala. Nepriamy účinok smerníc na eurokonformnej interpretácii vnútroštátneho práva je možný len vtedy, ak nie je v rozpore s vnútroštátnym právom. Keďže nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na uplatnenie nemajetkovej ujmy vnútroštátne právo vo svojom ZoPZP neumožňuje uspokojiť, uplatnenie eurokonformného výkladu v takomto rozsahu by bolo contra legem. Preto podľa názoru žalovaného nie je možné uplatniť eurokonformný výklad § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP v rozsahu zahrnutia nemajetkovej ujmy do náhrady škody. Súdnymi rozhodnutiami nemožno meniť rozsah poistného krytia nad rámec zákona o PZP a poistnej zmluvy, pretože sa tým zasahuje nielen do súkromnoprávných zmluvných vzťahov, ale aj do verejnoprávnej regulácie poisťovníctva, keďže štát nikdy o krytí nemajetkovej ujmy v rozsahu určenom § 11 a nasl. Obč. zák. neuvažoval a do existujúceho zákonného poistenia, v ktorom rozsah určuje sám, náhradu nemajetkovej ujmy nezahrnul. S poukazom na uvedené skutočnosti nie je možné podľa názoru žalovaného zaviazat' ho k náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Obč. zák., ktorá vznikla žalobcom v dôsledku dopravnej nehody usmrtením ich blízkej osoby, nakoľko platný vnútroštátny právny predpis v ZoPZP mu takúto povinnosť neukladá.

5. Súd prvej inštancie vo veci vykonaným dokazovaním skutkovo ustálil, že dňa XX.X.XXXX v čase približne o 1X.XX U.. C. na B. XX/XXX R. P. X,X R. J. Z. H. T. na S. k dopravnej nehode na tom skutkovom

základe, že vodič motorového vozidla zn. T. XXXD B., L.: H. - XXXBX A. Q., F.. XX.X.XXXX, T. H. XX, H.Ž. T. neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky, v dôsledku čoho prešiel s vozidlom vpravo mimo vozovku, následne šikmo cez vozovku prešiel s vozidlom vľavo mimo vozovku, kde sa s vozidlom prevrátil a pod strmým svahom zostal stáť na ľavom boku vozidla, čím spôsobil spolujazdcovi Ml. P., F.. XX.X.XXXX, T. H. XXX, H. T. mnohopočetné zranenia, ktorým na mieste dopravnej nehody podľahol. Vznik úrazu bol riadne nahlásený žalovanej ako príslušnému poisťovateľovi. Na základe uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v H. T. W. C. XX.X.XXXX, Č.: Z.-XXX/X -R.-H.-XXXX o začatí trestného stíhania bolo protiprávne konanie vodiča A.. Q. kvalifikované ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „TZ“) v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) TZ, s poukazom na § 138 písm. h) TZ, v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 158 TZ. Žalobcovia 1/, 2/ sú rodičmi zomrelého E. P.U., žalobcovia 3/, 4/ sú súrodenci zomrelého. Súd prvej inštancie mal za jednoznačne preukázané, že vodič A. Q., F.. XX.XX.XXXX R. H. T., C. XX. E. XXXX zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej jeho spolujazdec vo vozidle E. P., T. H. T., H. Č.. XXX, utrpel krvácanie do mozgového mosta pri zlomeninách kostí tváre, zlomeninách klenby a spodiny lebečnej s pomliaždením mozgu, pričom na následky týchto zranení na mieste nehody dňa XX.XX.XXXX Z. XX.XX U.. zomrel. Pokiaľ ide o pasívnu legitímáciu žalovanej poisťovne, uviedol, že ide o otázku zodpovedanú stanoviskom Najvyššieho súdu SR uverejnenom riadne v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR, ktoré danú právnu problematiku týkajúcu sa priamej a nepriamej aplikovateľnosti smerníc na vnútroštátne právo vyriešilo, a ustálenou judikatúrou ÚS SR.

6. Zistený skutkový stav súd prvej inštancie právne posúdil podľa § 11 OZ, § 13 ods. 1, 2 OZ, § 427 ods. 1 a 2 OZ, § 1 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o PZP“), § 4 ods. 1, 2 a 4 zákona o PZP, § 15 ods. 1 zákona o PZP, § 16 ods. 1, 3 zákona o PZP, § 24 ods. 1, 2 písm. d) a e), ods. 3 zákona o PZP, vysporiadal sa s námietkou pasívnej vecnej legitímácie žalovanej poukazom na judikatúru súdov SR (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/95/2017 zo dňa 29.10.2018, sp. zn. 6Cdo/143/2017 zo dňa 27.2.2018, sp. zn. 2Cdo/41/2018, 2Cdo/52/2018, 2Cdo/131/2018, 3Cdo/24/2018, 3Cdo/174/2019, 4Cdo/91/2018, 6Cdo/207/2017, 6Cdo/226/2017)) a najmä 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.7.2017 publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR č. 8/2018 ako judikát R61/2018, ktoré jednoznačne uzavrelo, že „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ Po tomto zásadnom rozhodnutí najvyšší súd nevydal meritórne rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch. Uviedol, že k dotknutej právnej úprave a extenzívnemu výkladu pojmu „škoda“ sa vyjadril aj Ústavný súd SR vo svojom uznesení z 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016, v ktorom sa venoval a dáva odpovede na všetky ťažiskové námietky opakujúce sa v takýchto typoch sporu zo strany poisťovní, a teda objasňuje aplikáciu a účinky smerníc Európskeho parlamentu a Rady, chápanie pojmu „škoda“ v slovenskej civilistike, ale aj eurokonformný spôsob výkladu slovenskej právnej úpravy s tým, že uzavrel, že výklad pojmu „škoda“ je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Eurokonformný extenzívny výklad pojmu „škoda na zdraví“, upraveného v § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP je tiež súladne prezentovaný Ústavným súdom v uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo dňa 17.8.2016. Dodal, že otázka zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú pri dopravnej nehode bola judikovaná aj Súdny dvorom Európskej únie, a to rozsudkami vo veci U. C-22/12 a vo veci C. C-277/12. Rozsudkami bola riešená prejudiciálna otázka položená Krajským súdom v Prešove týkajúca sa len náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva zo zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva, ergo povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy

spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Na dôvažok ešte súd dodáva, že otázka náhrady nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bola aj „na stole“ Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Hoci toto dovolacie konanie bolo vzhľadom na dispozitívny úkon dovolateľa (poisťovne) - späťvzatie dovolania pred avizovaným rozhodnutím vo veci - zastavené (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo/3/2017 zo dňa 4.10.2017), nedá sa opomenúť, že z odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že tak minister spravodlivosti SR, ako aj generálny prokurátor SR sa vyjadrili k veci stanoviskom odlišným od záverov spomínaného prekonaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2011, či rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.3.2016 a v súlade s názorom predkladajúceho senátu 8C zahŕňajúcim spomínaný eurokonformný extenzívny výklad platnej právnej úpravy. Nevidel dôvod odchyliť sa od záverov rozsiahlej judikatúry súdov vrátane najvyšších súdnych autorít, ktorá za posledné roky jednoznačne ustálila uplatňujúci eurokonformný výklad právnych predpisov extenzívny výklad pojmu „škoda“ používaný v slovenskom právnom poriadku v rámci úpravy povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vo svetle uvedených záverov mal za to, že u žalovanej je daná pasívna vecná legitímácia. Vo veci mal za jednoznačne preukázané, že osobné motorové vozidlo zn. T. XXXD B., L.: H. - XXXBX bolo poistené v čase dopravnej nehody, t.j. ku dňu 23.03.2014 poisťovateľom P. H.Z., I..J.. R.O. O.F. G.S., (Č.. H. W. XXXXXXXXXXXX), čím je dôvodne založená pasívna vecná legitímácia žalovanej. Taktiež mal za preukázané, že vodič motorového vozidla A. Q., F.. XX.X.XXXX, C. XX.XX.XXXX neprispôbil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky, v dôsledku čoho spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k ťažkému zraneniu a následnej smrti príbuzného žalobcov E. P., F.. XX.XX.XXXX. Bolo tým neoprávnené zasiahnuté do súkromia žalobcov chráneného na základe ustanovenia § 11 OZ. Súčasťou súkromia je aj rodinný život zahrňujúci najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy s inými ľudskými bytosťami najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Protiprávne narušenie a zásahy do rodinných vzťahov možno kvalifikovať ako neoprávnené zásahy do práva na súkromie a rodinný život súkromnej osoby.

7. V prejednávanej veci mal súd za preukázané, že medzi žalobcami a nebohým existovali sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, pričom porušením práva na jeho život došlo k neoprávnenému zásahu do práv na súkromie žalobcov. Následky sú trvalé a neodstrániteľné. Bola narušená celistvosť rodiny, žalobcovia v 1. a 2. rade prišli náhle o syna, žalobcovia v 3. a 4. rade o brata. Následky sú nezvratné a strata jedného člena rodiny je objektívne neodčiniteľnou ujmu, ktorá postihuje všetkých členov rodiny, najviac ale tých najbližších, ktoré si následky v dôsledku spôsobenej traumy, ochudobnenia v citovom živote, strate zázemia, či pocitu domova, nesú so sebou po celý svoj život. Pri posudzovaní predmetnej veci vychádzal z nepochybných skutočností, že už samotná strata blízkeho človeka znamená pre pozostalých, a to hlavne najbližšiu rodinu, značnú ujmu, teda v zmysle § 13 OZ zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom v tomto prípade, tak ako vo väčšine takýchto prípadov, nie je dostatočné morálne zadosťučinenie a je na mieste poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Samozrejme prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Aktuálne platná právna úprava nestanovuje žiadne medze pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, avšak táto musí byť v rámci voľnej úvahy súdu v súlade s princípom spravodlivosti a je potrebné pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

8. Konštatoval, že k otázke, komu patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch Najvyšší súd SR v rozhodnutí 5Cdo/265/2009 z 17.2.2011 okrem formulácie všeobecných kritérií naznačil, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy patrí len najbližším príbuzným, manželovi a deťom, a ak ich niet, rodičom. Na druhej strane však Najvyšším súdom SR formulované všeobecné kritéria vedú k tomu, že okruh oprávnených osôb možno rozšíriť a náhradu nemajetkovej ujmy priznať i v širšom, bližšie nekonkretizovanom okruhu príbuzných osôb. Je vecou úvahy súdu, akého okruhu osôb sa má vyššie uvedené odškodnenie týkať. Aj z judikatúry možno vysledovať, že by to mali byť iba osoby, ktoré boli so zomrelým pred jeho smrťou vo veľmi úzkych rodinných, ekonomických a spoločenských väzbách. Medzi také osoby v závislosti od konkrétnych okolností spočívajúcich na vzťahových väzbách, forme spolunažívania a zdieľania súkromia v tej-ktorej rodine, ktoré treba naozaj citlivo posúdiť, môžu patriť aj súrodenci, starí rodičia, vnúčatá alebo iná blízka osoba zomrelého.

9. S poukazom na uvedený okruh potenciálnych poškodených, ktorým môže patriť právo na náhradu nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie pri zväžení konkrétnych okolností v tomto prípade dospel k záveru, že všetci žalobcovia splňajú istú formu bližšieho, užšieho vzťahu k zosnulému odôvodňujúcu priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z dokazovania vyvodil, že dôsledky smrti syna a brata žalobcov, sú u všetkých žalobcov závažnou ujmom. Ako rodina, boli vždy súdržní, aktívne si užívali voľný čas, spoločné chvíle, navzájom si pomáhali a mali spoločné plány, smrť, ktorá prežala doterajšie pokojné plynutie životov žalobcov, ma za následok najmä u rodičov zosnulého nemalé psychické problémy, čo vzhľadom na skutočnosť, že smrť vlastného dieťaťa je zaradená na najvyššie priečky stresových situácií, je viac ako pochopiteľné. Súrodenci, sú poznačení tým, že sa trápia smútkom rodičov, svoj život prispôbujú tomu, aby boli rodičom oporou. Zdôraznil, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, pretože žiadna suma súdom priznaná nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu na to, aby nahradila život človeka. Jej účelom a zmyslom je zmiernenie následkov vznikutej ujmy, táto má umožniť tzv. „citové obveselenie“. Nemá byť zábezpekou, zdrojom obživy, ani náhradou príjmu (nejde o náhradu za vdovský dôchodok, sirotské a podobne). Pri smrti blízkej osoby žiadna suma, ani vysoká, ani nízka, nemôže byť dostačujúcim ekvivalentným prostriedkom ochrany osobnosti. Napriek tomu súd musí na základe určitých objektivizovateľných kritérií určiť jej primeranú výšku.

10. Uviedol, že v súvislosti s výškou náhrady nemajetkovej ujmy existuje množstvo súdnych rozhodnutí a určitým merítkom, medzou pri stanovení tejto výšky môže byť napr. aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade *Kontrová c/a Slovenská republika*, na základe ktorého bola sťažovateľke priznaná nemajetková ujma 25.000 eur za to, že nekonaním štátnych orgánov bolo zasiahnuté do jej osobnostných práv usmrtením jej oboch maloletých detí, pričom v danom prípade došlo k absolútnemu rozvráteniu jej rodinného života, keďže boli usmrtené obe jej dcéry a sťažovateľka iné deti nemala. Ako ďalšia vôdzka pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy môže slúžiť aj úprava obsiahnutá v zákone č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, ktorá v § 12 ods. 2 stanovuje pre obeť násilného trestného činu odškodnenie za nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu, ak bola trestným činom spôsobená smrť a súčasne, pre prípad, že je len jedna pozostalá obeť násilného trestného činu, ktorá bola odkázaná výživou na zomretého, má táto nárok na vyplatenie odškodnenia vo výške päťdesiatnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu takéhoto trestného činu. Zároveň je v § 13 predmetného zákona stanovená celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona na maximálne päťdesiatnásobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Pri určovaní konkrétnej výšky tak súd prihliadal aj na rozhodovacia prax súdov a uvedené potenciálne merítko pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, pričom ale zdôrazňuje, že limity pre náhrady nemajetkovej ujmy jednotlivých poškodených, či celkové maximálne limity nie sú pre náhradu nemajetkovej ujmy, o ktorej súd koná a rozhoduje v tomto konaní, stanovené.

11. Vychádzal zo zistenia, že zosnulý E. P. mal v čase nehody 21 rokov. Smrť E. nepriaznivo zasiahla do emocionálneho života žalobcov. Už nikdy sa nebudú môcť porozprávať so svojim synom (bratom), tešiť sa z jeho životných úspechov a zažiť s ním ďalšie neopakovateľné zážitky. Je nesporné, že zavinené úmrtie E. poznačí žalobcov po psychickej stránke na celý život. Neustále spomienky na optimistického E. negatívne vplývajú na duševný stav žalobcov. Od úmrtia syna (brata) sa výrazným spôsobom zhoršil psychický stav žalobcov, všetky súkromné a pracovné aktivity s nebohým E. sa pre nich naraz stali iba minulosťou. Žalobcovia v 1. a 2. rade sa snažili už od útleho detstva venovať svojmu synovi všetok svoj voľný čas, chodievali spolu na kultúrne a spoločenské podujatia a očakávali, že jedného dňa im ich syn všetko vynahradí. Všetky miesta žalobcom pripomínajú spoločné chvíle prežité spolu s E.. Je to pre nich tragédia, stále tomu nemôžu uveriť, že on tu nie je. Pre žalobcov bol Martin jedinečným, empatickým a ústretovým človekom, ktorý nesmierne chýba každému, kto ho poznal. Smrťou E. došlo k zásahu do psychickej integrity žalobcov, zle spia, nič ich nebaví. Neprestajné myšlienky na syna (brata) im spôsobujú depresívne a úzkostné stavy. Ťažko sa sústreďujú, sú nervóznejší a z ich života sa vytratilo nadšenie. Každý deň musia myslieť na milovaného syna a brata, pričom sa nedokážu zmieriť s realitou. Pri spomienkach na neho si veľakrát popláčú. Pre žalobcov bolo úmrtie E. neočakávanou stratou a výrazným zásahom do ich života. Nikdy sa s tým nebudú vedieť vyrovať.

12. Pripomenul, že žalobcovia 1/ až 4/ požadovali náhradu nemajetkovej ujmy každý vo výške 50.000.-eur. Súd prvej inštancie zohľadňujúc vek zosnulého v čase nehody, jeho osamostatnenie sa od rodičov, avšak intenzitu vzťahov stále na vysokej úrovni dospel pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy k

sume 10.000.- eur pre každého zo žalobcov. Táto suma podľa názoru súdu prvej inštancie zohľadňuje všetky relevantné kritéria, ktorými sa súd pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy riadil, pričom tiež prihliadal na skutočnosť, že žalobcovia neboli hmotne odkázaní na zosnulého, avšak nemožno im uprieť, že im zosnulý mohol byť oporou v starobe. Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti a ustálenú súdnu prax považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000.- eur pre každého zo žalobcov. Súd prvej inštancie preto titulom náhrady nemajetkovej ujmy priznal každému zo žalobcov sumu 10.000.- eur a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

13. Zopakoval, že priznané náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch môžu prispieť iba k zmierneniu vzniknutého stavu a je nepochybné, že nečakaným, šokujúcim úmrtím blízkeho príbuzného došlo k závažnému zásahu do práva žalobcov na ochranu osobnosti spočívajúcu v obmedzení ich súkromného a rodinného života. Smrťou zosnulého bola narušená celistvosť ich rodiny. Následky tohto činu sú trvale neodstrániteľné a ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné, pričom presný finančný ekvivalent za ľudský život nie je možné určiť a to nie je ani cieľom tohto konania. Rovnako možno skonštatovať, že vykonávanie rozsiahlejšieho dokazovania ohľadne následkov, ktoré spôsobili smrť blízkeho a milovaného človeka je nadbytočné, pretože bez akýchkoľvek pochyb možno už pri bežných fungujúcich rodinných vzťahoch konštatovať, že už samotným úmrtím blízkeho dochádza u pozostalých k závažnému zásahu do práv na ochranu osobnosti.

14. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, keď vychádzal zo skutočnosti, že všetci žalobcovia boli v základe nároku plne úspešní a rozhodnutie o výške nároku záviselo len od jeho úvahy súdu,

15. O súdnom poplatku rozhodol podľa ustanovenia § 2 ods. 2, § 4 ods. 2 písmm. l, § 7 ods. 1 a § 7b písm. b) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch.

16. Proti tomuto rozsudku v rozsahu jeho zamietajúcej časti podali prostredníctvom svojho právneho zástupcu riadne a včas odvolanie žalobcovia a žiadali ho v tomto rozsahu zmeniť a ich žalobe vyhovieť v plnom rozsahu a priznať im nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odvolaní namietali, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 365 ods. 1 písm. b) CSP], a tiež z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza podľa nich z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP]. Za dôvod zakladajúci prípustnosť odvolania podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b) CSP označili i nesprávny postup súdu v civilnom sporovom konaní spočívajúci v zásahu do procesných práv žalobcov tým, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, nakoľko jeho odôvodnenie nespĺňa zákonné (§ 220 ods. 2 CSP), ústavné (čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR), a ani medzinárodné (čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) požiadavky na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozsudku. Mali za to, že prvoinštančný súd sa náležite nevysporiadal s otázkou výšky peňažnej satisfakcie tak, aby bola zo strany žalobcov vnímaná ako spravodlivá a primeraná. Tvrdili, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený a v tejto časti nepreskúmateľný a súčasne vnútorne rozporný, keď povinnosťou súdu prvej inštancie bolo sa dostatočným spôsobom vysporiadať s argumentáciou žalobcov, aby dôvody pre nepriznanie náhrady v nimi požadovanom rozsahu boli jasné, zrozumiteľné a dostatočne konkrétne (totožné: nález Ústavného súdu zo dňa 5.12.2017, sp. zn. I. ÚS 736/2016). Síce stanovenie „primeranosti“ výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy je vecou sudcovskej úvahy, táto však nesmie byť svojvoľná, a contrario musí byť odôvodnená a musí mať svoj základ v zistenom skutkovom stave. Uviedli, že ust. § 220 ods. 2 CSP kladie na odôvodnenie rozhodnutia prísne požiadavky, ktorými sa má zabrániť svojvoľnému a arbitrárnemu rozhodovaniu. Uvedené tvrdenie verifikuje ustálená rozhodovacia prax Ústavného súdu SR, v zmysle ktorej esenciálnou súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru je aj právo strany sporu na riadne a presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkové otázky majúce pre vec podstatný význam (totožné: nález Ústavného súdu SR zo dňa 16.9.2003, sp. zn. III. ÚS 119/03; nález Ústavného súdu SR zo dňa 22.11.2006, sp. zn. II. ÚS 85/06; nález Ústavného súdu SR zo dňa 20.3.2007, sp. zn. II. ÚS 383/06; uznesenie Ústavného SR zo dňa 3.7.2003, sp. zn. IV. ÚS 115/03). Z hľadiska zákonných, ústavných a medzinárodných limitov definujúcich požiadavky na kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia nepovažovali odôvodnenie napadnutého rozsudku za dostatočne presvedčivé. Každý prípad, pri ktorom je priznávaná peňažná satisfakcia si nepochybne vyžaduje individuálny

prístup. Preto bolo podľa nich žiadúce, aby súd prvej inštancie precízne sformuloval svoje úvahy (nielen) v spojitosti so špecifikami konkrétneho skutkového stavu, ale súhrnne aj s inými prípadmi, aby priznaná kompenzácia nebola vnímaná zo strany žalobcov ako svojvoľná. V ich prípade bola podľa ich názoru priznaná zjavne neadekvátne nízka suma peňažnej satisfakcie, bola porušená zásada primeranosti, pretože práve adekvátne finančná kompenzácia by aspoň čiastočne prispela k zmierneniu následkov traumatizujúcej udalosti. Priznané odškodnenie musí podľa ich názoru taktiež „vyvážiť“ hodnotu zmareného ľudského života i v budúcnosti prítomné duševné útrapy žalobcov pri spomienkach na dopravnú nehodu, pri ktorej umrel ich syn/brat. Domnievame sa však, že súdom priznaná peňažná satisfakcia ne(s)plní svoj účel, tzn. nekompenzuje stratu rodinného príslušníka a nedokáže zmierniť súčasné i budúce psychické trápenia žalobcov. Je zrejmé, že žiadna suma nedokáže nahradiť zničený ľudský život. Hoci žalobcovia požadujú od žalovaného finančnú kompenzáciu každý vo výške 50.000,- €, ich zámerom nie je zneužitie právneho inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy a nedôvodné obohatenie sa na úkor komerčnej poisťovne, ale záujem na takom zadosťučinení, ktoré by oprávnené považovali za spravodlivé zodpovedajúce strate najbližšej osoby, a ktoré by bolo aspoň v čiastočnej miere spôsobilé zmierniť traumy zapríčinené neočakávaným a náhlým úmrtím syna/brata. V prípade náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch totiž nejde iba o hmotnú satisfakciu, ale predovšetkým o gesto slušnosti a spravodlivosti, ktoré žiadnym spôsobom nemôže nahradiť dopady tragickej udalosti (totožné: uznesenie Ústavného súdu ČR zo dňa 20.5.2002, sp. zn. IV. ÚS 315/01). Domnievali sa, že súd prvej inštancie použil síce správnu právnu normu, vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, avšak napriek uvedenému dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keďže priznaná výška nemajetkovej ujmy nie je podľa nich primeraná, a tiež nie je založená na objektívnych a rozumných dôvodoch. Žalobcovia namietali, že pri aplikácii rozhodujúcej právnej úpravy súd prvej inštancie nedostatočne reflektoval citové väzby žalobcov a nebohého E., ako aj emocionálnu závislosť žalobcov na nebohom E., pričom osobitne akcentovali, že výšku náhrady po právnej stránke komplexne neposudzoval tiež v súvislosti s ďalšími relevantnými okolnosťami, za ktoré žalobcovia považovali porovnanie náhrady nemajetkovej ujmy sekundárnym obetiam, hierarchiu odškodnení, náhradu za psychické poškodenie zdravia, limit poisťového krytia v zmysle § 7 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z.

17. Písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 20.04.2022 vzali žalobcovia svoje odvolanie proti predloženému rozsudku súdu prvej inštancie späť dôvodiac, že osobný stav žalobcov je dlhotrvajúcim konaním dostatočne otrásený a nechcú sa vystavovať opätovnému prežívaniu tragickej udalosti, ktorá ich traumatizuje. Žiadali žiadnej zo strán sporu nepriznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

18. Elektronickým podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 14.06.2022 žalovaná prostredníctvom právneho zástupcu súhlasila so späťvzatím odvolania žalobcami a žiadala priznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania vzhľadom na ich procesné zavinenie vedenia odvolacieho konania.

19. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal späťvzatie odvolania žalobcov bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že vzhľadom na tento dispozitívny úkon žalobcov je potrebné odvolacie konanie proti zamietajúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie zastaviť.

20. Podľa § 369 ods. 1 CSP ak o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova.

21. Podľa § 369 ods. 2 CSP ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozsudku nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. Lehoty, ktoré majú plynúť od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, plynú v takom prípade od právoplatnosti uznesenia o zastavení odvolacieho konania.

22. Podľa § 369 ods. 3 CSP ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví.

23. Späťvzatie odvolania je dispozičným úkonom na odvolanie oprávnenej osoby, ktorý musí smerovať voči súdu a musí byť urobený dovtedy, kým nebolo o odvolaní rozhodnuté.

24. Vzhľadom na splnenie vyššie uvedených zákonných podmienok pre účinné späťvzatie odvolania odvolací súd odvolacie konanie proti zamietajúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 03. februára 2022 č. k. 15C 218/2014-412 zastavil.

25. Ohľadom nároku žalovanej na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle zásady zavinenia zastavenia súdneho konania podľa § 256 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 378 ods. 1 CSP, nakoľko žalobcovia späťvzatím odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie zastavenie odvolacieho konania zavinieli. V takom prípade sa zavinenie zastavenia konania posudzuje len procesne. Pokiaľ žalobcovia žiadali aplikáciu ust. § 257 CSP, odvolací súd uvádza, že ide o výnimočný procesný inštitút, keď vo významných prípadoch hodných osobitného zreteľa súd neprizná niektorej sporovej strane náhradu trov konania, hoci by inak takýto nárok mala mať. V danom prípade vzhľadom na zavinenie zastavenia odvolacieho konania žalobcami má nárok na náhradu trov odvolacieho konania protistrana, t. j. žalovaná, keď žalobcovia pre aplikáciu výnimočného ust. § 257 CSP v späťvzatí odvolania neuviedli žiadne dôvody a takéto dôvody nevyplývajú ani z obsahu spisového materiálu. Žalobcovia boli v konaní pred súdom prvej inštancie čiastočne neúspešní pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy proti žalovanej, proti zamietnutiu časti ich nároku podali odvolanie, ktoré vzali späť z dôvodu nezáujmu o pokračovanie súdneho konania a tým nezáujmu o prieskum správnosti rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti. Z vyššie uvedeného dôvodu pre aplikáciu ust. § 257 CSP pre výnimočné nepriznanie náhrady trov odvolacieho konania žalovanej nevyplýva.

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).